

GERDA TARO, NASZA WSPÓŁCZESNA

10.10.2021, godz. 18.00

Wernisaż wystawy fotografii „**Wojna, rewolucja, protest w kobiecym obiektywie**”

Artystki: Gerda Taro, Nadia Bużan, Lesia Pcholka i Wolha Szukajła

Kuratorki: Iwona Demko i Renata Kopyto

Galeria Domu Norymberskiego, ul. Skałeczna 2, Kraków

Wystawa przypomina postać Gerdy Taro, ponownie odkrywanej niemieckiej fotografki o żydowskich korzeniach. Urodziła się 1 sierpnia 1910 roku w Stuttgarcie jako Gerta Pohorylle w polskiej rodzinie żydowskiej, która przybyła do Niemiec z Galicji. W 1933 roku zostaje aresztowana przez Gestapo. Uwolnienie z więzienia zawdzięcza polskiemu obywatelstwu i interwencji opolskiego konsula. Dzięki pomocy przyjaciół udaje się jej wyjechać do Francji. Jesienią 1934 roku spotyka w Paryżu André Friedmanna, węgierskiego fotografa znanego potem jako Robert Capa. Ona też przyjmuje artystyczny pseudonim i staje się Gerda Taro. Na początku 1937 roku podpisuje kontrakt na zdjęcia z Hiszpanii z paryską gazetą popołudniową prowadzoną przez Louis Aragona *Ce Soir*. Jej wojenne fotoreportaże ukazują się w wielu francuskich i angielskich gazetach oraz magazynach. 25 lipca 1937 roku Gerda Taro zostaje ciężko ranna na froncie w czasie fotografowania Bitwy pod Brunete w pobliżu Madrytu. Zmarła następnego dnia w szpitalu w wyniku odniesionych ran. Pogrzeb, który odbył się w Paryżu 1 sierpnia 1937 roku, stał się wielotysięczną manifestacją z udziałem Pablo Nerudy, Louisa Aragona i Henri'ego Cartier-Bressona. Została pochowana na cmentarzu Père-Lachaise, a jej nagrobek zaprojektował Alberto Giacometti.

Zdjęcia Gerdy Taro, wykonane prawie 100 lat temu podczas wojny domowej w Hiszpanii, zestawiamy z fotografiami dokumentującymi wydarzenia na Białorusi, których autorkami są: Nadia Bużan, Lesia Pcholka i Wolha Szukajła.

Wystawę można oglądać od 10.10 do 24.10.2021, od wtorku do piątku w godz. 12.00 - 18.00. W innych terminach po umówieniu się telefonicznie: 12 430 61 27 lub mailowo: domnorym@kr.onet.pl

17.10.2021, godz. 16.30

Instytut Cervantesa, ul. Kanonicza 12, Kraków

„Gerda Taro – Świadkini historii” - Rozmowa z Fernando Olmedą.

Prowadzenie: **Nina Pluta**

Tłumaczenie symultaniczne z języka hiszpańskiego

17.10.2021, godz. 18.30

Pałac Potockich, Rynek Główny 20, Kraków

Dyskusja: „W ogniu walki”

Helena Janeczek, autorka książki „Fotografka”, **Irme Schaber**, autorka biografii Gerdy Taro i znawczyni jej twórczości.

Prowadzenie: **Grzegorz Jankowicz**

Tłumaczenie symultaniczne z języka niemieckiego

19.10.2021, godz. 21.00

Kino Pod Baranami, Rynek Główny 27, Kraków

Pokaz filmu dokumentalnego

Dramat Brygad Międzynarodowych w Hiszpanii (La tragédie des Brigades Internationales)

Francja, 2015, 100 min.

Reżyseria: **Patrick Rotman**

W trwającej od 1936 do 1939 roku wojnie domowej w Hiszpanii po stronie republikańskiej w tzw. Brygadach Międzynarodowych walczyli ochotnicy z całego świata. Znalazło się wśród nich wielu intelektualistów, m.in. Ernest Hemingway, John Dos Passos, Antoine de Saint-Exupéry, George Orwell, André Malraux czy Ilija Erenburg. Dokument Rotmana, zmontowany z archiwalnych zdjęć i materiałów filmowych, pokazuje nie tylko historię wojny o władzę, ale także skomplikowaną sytuację polityczną w szeregach wojsk walczących z siłami generała Franco, której ofiarami padają dziesiątki tysięcy ludzi, a także ich polityczne ideały. Wśród archiwaliów odnalezionych przez reżysera są także ujęcia z kongresu pisarzy w Walencji w 1937 roku z Gerdą Taro fotografującą to wydarzenie.

Wstęp do filmu: Irme Schaber

21.10.2021, godz. 16.00 – online

Fotografka na wojnie | Janeczek | Lipczak

Spotkanie z **Heloną Janeczek**

Prowadzenie: **Aleksandra Lipczak**

Gerda Taro uważała, że zdjęcie może być dobre tylko wtedy, gdy między nią a fotografowaną rzeczywistością nie ma żadnych przegród. Trzeba być tak blisko obiektu, jak to możliwe. Jeśli fotografka zachowuje bezpieczny dystans, wówczas jej zdjęcie jest puste, pozbawione emocji, nie robi na nikim wrażenia. Książka Heleny Janeczek jest fabularyzowaną opowieścią o tej niezwyklej fotografce i jej obrazach. To herstory, przy czym pod zaimkiem „her” kryją się dwie osoby: nie tylko Taro, ale też sama autorka, która przegląda się w zdjęciach swojej bohaterki i zawiązuje z nią wyobrażoną relację, mimo dzielących je różnic.

20, 21.10.2021, godz. 18.00

Instytut Cervantesa, ul. Kanonicza 12. Kraków

Pokaz filmu dokumentalnego

Meksykańska walizka (La maleta mexicana)

Hiszpania, Meksyk, USA, 2011, 89 min.

Reżyseria: **Trisha Ziff**

Film opowiada niezwykłą historię odnalezienia 4500 negatywów zdjęć wykonanych podczas hiszpańskiej wojny domowej przez znanych fotografów: Roberta Capę, Gerdę Taro oraz Davida “Chima” Seymoura. Negatywy uratowane z okupowanego przez Niemców Paryża zostały wywiezione do Meksyku, gdzie przeleżały w prywatnym mieszkaniu prawie 60 lat. Dokument pokazuje również losy hiszpańskich uchodźców z czasów wojny domowej, którym

Meksyk, jako jedyne państwo, udzielił schronienia oraz współczesnych Hiszpanów mierzących się trzydzieści lat po transformacji z własną przeszłością.

Wstęp do filmu: Fernando Olmeda

Nadia Bużan (1991), białoruska fotoreporterka, mieszka i pracuje w Mińsku. W 2014 roku ukończyła Instytut Dziennikarstwa na Białoruskim Uniwersytecie Państwowym. Współpracowała z jedną z najstarszych i najpopularniejszych białoruskich gazet społeczno-politycznych „Nasza Niwa”. Laureatka World Press Photo 2021. W swoich projektach często podejmuje tematykę wolności i religii.

Lesia Pcholka (1989), białoruska artystka wizualna, fotografka, mieszkająca w Mińsku. Ukończyła wydział psychologii na Mińskim Uniwersytecie Innowacji. W latach 2009 - 2013 zajmowała się fotografią reklamową. Jest założycielką nieformalnego kolektywu kulturalnego VEHA, którego członkowie pracują nad zachowaniem rodzinnych archiwów fotografii. W swojej twórczości podejmuje tematy pamięci i życia codziennego.

Wolha Szukajła (1988), białoruska fotoreporterka i fotoedytorka urodzona w Mińsku. Ukończyła studia fotograficzne w Państwowej Wyższej Szkole Technicznej w Mińsku (2009) oraz kulturoznawstwo na Białoruskim Państwowym Uniwersytecie Kultury i Sztuki (2015). W 2014 roku rozpoczęła pracę dla TUT.BY Media, największego niezależnego portalu na Białorusi. W swoich fotografiach skupia się na kwestiach społecznych, upodmiotowieniu kobiet oraz kulturze.

Helena Janeczek (1964) urodziła się w Monachium w polsko-żydowskiej rodzinie, od ponad trzydziestu lat mieszka we Włoszech. Zadebiutowała powieścią *Lezioni di tenebra* opublikowaną w 1997 roku, następnie wydaje *Cibo* (Mondadori, 2002) i *Jaskółki z Monte Cassino* (Replika, 2010). *Fotografka* wydana w tym roku w Polsce, w wydawnictwie Prószyński i S-ka, to jej trzecia powieść, za którą pisarka otrzymała w 2018 roku Premio Strega i Premio Bagutta.

Fernando Olmeda (1962) pisarz i dziennikarz telewizyjny (Telemadrid, Telecinco), reżyser filmów dokumentalnych o tematyce LGBT oraz programów poświęconych językowi hiszpańskiemu. Od lipca 2021 pracuje w Ministerio de la Presidencia, Relaciones con las Cortes y Memoria Democrática. Jest autorem licznych książek, wśród których jest także biografia Gerdy Taro: *Gerda Taro, fotógrafa de guerra. El periodismo como testigo de la historia* (2007).

Irme Schaber (1956), dziennikarka i badaczka emigracji czasów narodowego socjalizmu w Niemczech ze szczególnym uwzględnieniem losów fotografek i fotografów. Autorka biografii Gerdy Taro i kuratorka jej pierwszej wystawy w 2007 roku w International Centre of Photography w Nowym Jorku, której towarzyszył wydany przez nią katalog. Opublikowała także artykuły dotyczące twórczości Taro i Capy: *Meksykańska walizka. Odkryte na nowo negatywy hiszpańskiej wojny domowej Capy, Chima i Taro*, Nowy Jork, Getynga 2010, oraz *Upadający żołnierz. Polityczna ikona XX wieku*, Getynga 2011